

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm Vlt. Ecclesiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

sed Capitulum, perinde ac si Sedes per mortem vacet, in spiritualibus, ac temporalibus administrare debet; donec libertati restituatur, vel per Sedem Apostolicam (quæ in tali casu prospicere, & ideo quàm primum commodè fieri potest, à Capitulo consuli debet) aliud ordinatum fuerit.

SUMMARIUM.

Episcopo à paganis vel Schismaticis capto, Episcopatum administrat non metropolitanus, sed Capitulum.

Rationem huius responsionis assignant hic Gl. Ioannes Monachus, Ancharanus, & alij communiter. Quia per captiuitatem Episcopus Seruus effectus est, argum. l. 5. ff. de captiuis, consequenter iura Episcopalia amisit; quæ tamen postliminio recuperat, si libertati restituatur. Sed hæc doctrina non placet, & repugnare videtur l. vlt. §. His ita, C. de Episc. & Clericis: Neque enim Christianos, nedum Episcopos, cum ab infidelibus aut hæreticis in odium Catholicæ fidei capiuntur, eorum seruos effecti, & iura seu ciuilia, seu Ecclesiastica amittere censendum est: Quin potius dicendum, Episcopum captum ab infidelibus ex captiuitate per Epistolas subditis suis præcipere, & quatenus potest, Ecclesiam suam administrare posse.

Quare arbitror, cum Syl. ver. Archiepiscopus, n. 3. generaliore responsionis Bonifacianæ rationem assignandam esse: Si Episcopus perpetuo, seu durabili & absolute dicto impedimento detentus sit, seu ob captiuitatem ab hostibus, seu ob amentie morbum, ad Capitulum interim pertinere ius administrationis; donec à sede Apostolica aliud ordinetur: quia perinde tunc censeri debet; ac si Sedes vacaret, si Episcopus absolute & omnino impeditus sit. Quia simili ratione ait Stephanus Quaranta in summa Bullarj, ver. Archiepiscopus, n. 22. Si Episcopus in partes remotas abiit, nullo Vicario constituto, quod Capitulum interim administrat.

NOTANDUM Vn. Capitulo plus ita-

ris, saltem in habitu, erga Ecclesiam competit, quàm Archiepiscopo. Tametsi enim Archiepiscopus iurisdictionem in Episcopum exercere possit, non tamen in ecclesiam eius, nisi in casibus specialiter ei commissis, vt c. præced. dictum fuit. At verò Capitulum iurisdictionem exercet in defectum Episcopi: Quod tamen non eo sensu intelligendum est, quasi propter culpam aut negligentiam Episcopi iurisdictionis potestas ad Capitulum deuoluatur: id enim falsum est; exceptis casibus iure expressis circa beneficiorum collationes: alioquin verò Capitulum Superioris, videl. Metropolitanus, aut Papæ iurisdictionem implorare debet, per quam Episcopus ad officium compellatur. Sed intelligi debet, si Episcopus nullus adsit, vel ad administrationem omnino inutilis sit, quod interim Capitulum, perinde ac si Sedes vacat, administrare debeat, donec Pontifex aliter prouideat. Aduerte autem quod dixi, *Si omnino impeditus aut inutilis sit*. Sin verò ob senium, vel infirmitatem non omnino, sed ex parte inutilis, tum expectari debet, donec Papa certior factus Coadiutorem ipsi attribuat, vt Archidiaconus & Anchoranus notarunt. in q. vlt. hoc lib.

CAPITVLVM Vlt. Ecclesiæ.

PARAPHRASIS.

Vacante Ecclesia Cathedrali, alius præter Roman. Pontificem non potest illi Visitatorem, seu Administratorem deputare: nisi Capitulum negligenter aut peperam administrat, tunc Archiepiscopus, ob negligentiam aut malitiam Capituli, (eo vocato, atque causæ cognitione præmissa) Administratorem constituere poterit.

SUMMARIUM.

1. Ratio, cur vacante ecclesia Cathedrali solus Papa Visitatorem, seu Administratorem deputare potest, Archiepiscopus id non potest, nisi ob negligentiam

& malitiam Capituli, & cum causa cognitione.

2. *Talis autem Visitor seu Administrator constitutus ab alio, quam à Papa, non potest ea beneficia conferre; quæ ad liberam Episcopi collationem pertinent.*

1 **R**atio est: Quia ad Capitulum, vacante Sede pertinet ius administrationis: quod illi Archiepiscopus auferre non potest, absque causa necessitatis. Sin autem necessitas postulare videatur, tum iura dant Archiepiscopo hanc potestatem, causâ prius iudicialiter cognitâ. At verò Summus Pontifex ob plenitudinem potestatis suæ Administratorem liberè deputare potest, sed non solet, si Capitulum nihil deliquerit.

§. Huiusmodi.

- 2 **A**dministratores, qui Sede Vacante, ab alio, quam Summo Pontifice constitui-

tur, non potest ea beneficia conferre, quæ ad liberam Episcopi collationem spectant: licet alioquin tam in spiritualibus, quam temporalibus legitimam administrationem habeat.

Ratio est: Quia Administrator fructus ac redditus Episcopatus successoribus conferre debet e. vlt. d. 61. Collatio autem libera beneficiorum veluti inter fructus Episcopatus computatur: Ergo &c. Accedit, quòd Administratori, quamvis cum libera constituto, donare non est concessum, vt dixi supra hoc lib. & tit. c. 2. Collatio autem beneficij veluti donatio quædam est, vt etiam appellatur in c. 3. extrâ, hoc tit. Sin autem collatio beneficiorum commuiter ad Capitulum & Episcopum pertinet, tum vacante Sede, vnâ cum Capitulo conferat Administrator, vti Gl. hic notauit.

TITVLVS XI.

DE TEMPORIBVS ORDINATIONVM, ET QUALITATE ORDINATIONVM,

Via Prælatorum, maximè Episcoporum proprium est, primam tonsuram & ordines conferre, ideo de his tractatus hoc loco instituitur.

CAPITVLVM I.

Subdiaconos.

SVMMARIVM.

Diebus Dominicis, vel Sabbato Pentecostes ab alio, quam Papâ, sacri ordines conferri non possunt: possunt tamen diebus Dominicis & festis ordines minores conferri, & virgines consecrari, quibus anno atatis 25. velum consecratio-

nis dare proprium est Episcopi, alijs delegari non potest, nisi à solo Papa, velum autem continentia etiam simplex sacerdos dare potest.

1 **I**n hoc c. tria asserit Alexander III. Papa. Primum: Subdiaconos nemini, præter Romanum Pontificem, die Dominica ordinare concessum est. Quod etiam statutum leges in Concilio Lateranensi sub eodem Alexandro, in appendice tit. de dispositione Clericorum, n. 23. Subdiaconatus enim inter sacros ordines numeratur: sacros ordines verò tantummodò in Quatuor iuniorum Temporibus conferre licitum est, vt ibidè habetur n. seq. Excipitur verò plenitudo potestatis Papalis, quæ ob speciale priuilegium, eiusmodi legibus, quoad propriam personam, non adstringitur.

Alterum.